

Písomný výstup pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov
3. Prijímateľ	Základná škola, Hlavné námestie 14, 941 31 Dvory nad Žitavou
4. Názov projektu	Inovácia foriem a metód výchovno-vzdelávacieho procesu v Dvoroch nad Žitavou
5. Kód projektu ITMS2014+	312011S811
6. Názov pedagogického klubu	Pedagogický klub matematickej gramotnosti
7. Meno koordinátora pedagogického klubu	PaedDr. Katarína Szabóová
8. Školský polrok	September 2021 – Február 2022
9. Odkaz na webové sídlo zverejnenia písomného výstupu	skola@zshl14dvory.edu.sk

10.

Úvod:

Stručná anotácia

Pedagogický klub matematickej gramotnosti sa v priebehu 2.polroka realizácie projektu venoval metodike a analýze vyučovacích hodín finančnej gramotnosti. Klub v období september 2019 až január 2020 zasadal celkovo osemkrát. Na jednotlivých sedeniach sa členovia klubu venovali rozboru foriem a metód praktizovaných na jednotlivých vyučovacích hodinách, či už na prvom, alebo na druhom stupni vzdelávania.

Témami stretnutí boli:

Banky na SR – vznik, typy, Účet v banke, Využitie bežného účtu, Hotovostný platobný styk, Bezhotovostný platobný styk, Elektronické bankovníctvo, Internetbanking, Peniaze v banke, Druhy vkladov, Platobná karta, Druhy platobných kariet, Bezpečnosť pri používaní platobných kariet, Úver, Sporenie a Investovanie

Kľúčové slová

banka, účet, bežný účet, platobný styk, hotovosť, bezhotovostný platobný styk, hotovostný platobný styk, internetbanking, peniaze, vklad, platobná karta, úver, sporenie

Zámer a priblíženie témy písomného výstupu

Zámerom polročnej správy je uviesť akým prínosom je projekt pre vyučovací proces a tiež akým spôsobom motivuje žiakov z pohľadu využívania inovatívnych metód a foriem výchovno-vzdelávacieho procesu. Vo vyučovaní podporuje okrem finančnej gramotnosti aj rozvoj čitateľskej a prírodovednej gramotnosti a zároveň vedie žiakov k praktickému

využívaniu získaných kompetencií z jednotlivých gramotností. Projekt nám umožňuje venovať sa aktuálnym témam z oblasti finančnej problematiky a prispieť k zlepšeniu výsledkov testovania žiakov. Naším cieľom je zvýšiť finančnú gramotnosť žiakov a naučiť ich finančne plánovať svoju budúcnosť. Snažíme sa využívať aktivizačné prvky vzdelávania. Žiaci na hodinách riešia praktické úlohy a problémy, s ktorými sa môžu stretnúť v praxi.

Jadro:

Pre úspešnú realizáciu vzdelávania v oblasti finančnej gramotnosti je najdôležitejšie porozumieť podstate finančnej gramotnosti. PISA definuje finančnú gramotnosť ako: „Znalosť a pochopenie finančných pojmov a rizík, schopnosť, motivácia a sebadôvera jedinca využívať získané vedomosti s cieľom vykonávania efektívnych rozhodnutí v rôznych situáciách týkajúcich sa financií, so zámerom zlepšiť finančnú situáciu jednotlivca i spoločnosti, a tým im umožniť zapojenie do ekonomického života.” a matematickú gramotnosť ako: „Schopnosť jedinca rozpoznať a pochopiť úlohu matematiky vo svete, robiť zdôvodnené hodnotenia, používať matematiku a zaoberať sa ňou spôsobmi, ktoré zodpovedajú potrebám života konštruktívneho, zaujatého a rozmyšľajúceho občana.“

Finančnú gramotnosť na našej škole realizujeme v rámci projektu vo 4. ročníku a v ročníkoch 5.-9. Pri začleňovaní finančnej gramotnosti do výchovno-vzdelávacieho procesu sme uplatnili úzku tímovú spoluprácu učiteľov. Spočíva v analýze výučbe, foriem a metód každého učiteľa, ktoré vo vyučovaní presadzuje. Vo vyučovaní finančnej gramotnosti každý náš učiteľ snaží uplatňovať inovatívne metódy vyučovania, ktoré ocenia hlavne žiaci jednotlivých ročníkoch. Odmenou za prácu je radosť žiakov z učenia, jednoduchšie zapamätávanie si, zvýšená interaktivita na hodinách a praktické precvičenie preberaného učiva.

Zavádzali sme témy, ktoré boli pre žiakov zmysluplné a prakticky využiteľné:

Banky na SR - Bankovníctvo patrí k tým odvetviám ekonomiky, ktoré sa na jej raste podieľajú významným podielom. V Slovenskej republike sa bankovníctvo ako také začalo rozvíjať začiatkom 90. rokov s nástupom trhovej ekonomiky a vznikom komerčných bánk. Za takmer dve desaťročia prešlo výraznými kvantitatívnymi, ale hlavne kvalitatívnymi zmenami. Bankovníctvo sa stalo veľmi zaujímavým predmetom podnikania, pričom jeho atraktivita má za dôsledok stále väčší podiel zahraničného kapitálu. Toto obdobie už bolo len čiastočne ovplyvnené negatívnou situáciou sektora z druhej polovice 90. rokov. Banky, ktorých história siaha ďaleko do minulosti, patria k tým subjektom, bez ktorých by sme si snáď ani nedokázali predstaviť bezproblémové fungovanie ekonomického systému. Bankovníctvo, ktorého súčasťou sú všetky bankové inštitúcie, patrí k jedným z najvýznamnejších odvetví národného hospodárstva. Umožňuje efektívne využívať dočasne voľné peňažné prostriedky všetkých hospodáriacich jednotiek a riešiť úverom prechodnú potrebu peňažných prostriedkov podnikov, jednotlivcov a ostatných organizácií, hospodárne vykonávať platobný styk tak vo vnútri hospodárstva, ako aj vo vzťahoch so zahraničnými subjektmi a poskytovať služby spojené s peňažným kapitálom. Nevyhnutnou súčasťou trhovej ekonomiky je aj rozvinutá banková sústava, ktorá býva väčšinou dvojstupňová. Prvý stupeň predstavuje centrálna banka a druhý je tvorený ostatnými komerčnými bankami. Jednotlivé stupne sú oddelené, čo znamená, že centrálna banka neuskutočňuje činnosti, ktoré

sú v pôsobnosti komerčných bánk a komerčné banky zase nevykonávajú také úlohy, na ktoré má centrálna banka výhradné právo. Postavenie bánk v ekonomickom systéme znázorňuje schéma 1. Spoločným menovateľom indentifikácie pozície bánk v ekonomike je to, že napomáhajú presunu prostriedkov od tých, ktorí ich majú prebytok (veritelia) k tým, ktorí ich majú nedostatok (dlžníci). Bankovníctvo na Slovensku prešlo za posledné dekády výraznými zmenami. Predovšetkým od začiatku deväťdesiatych rokov je možné sledovať jeho prudký rast sprevádzaný zmenou v štruktúre, zmenami v orientácii, ako aj v úlohách a cieľoch, ktoré má plniť a plní. Za čias centrálne plánovanej ekonomiky nebola pre banky charakteristická rôznorodosť v oblasti poskytovaných produktov a služieb. So zmenou a postavením bánk sa komerčné banky stali samostatnými ekonomickými subjektmi. Slovenský bankový sektor má za sebou turbulentný vývoj. Po nepriaznivej situácii z druhej polovice 90. rokov, kedy hrozilo zrušenie finančného trhu na Slovensku sa pristúpilo k ozdraveniu bánk. Banky boli vo veľmi zlej finančnej pozícii z viacerých dôvodov – vysokého podielu klasifikovaných úverov, nízkej likvidity, ako aj hlbkej podkapitalizovanosti. Po prijatí reštrukturalizačných opatrení a ozdravení vybraných bankových inštitúcií sa bankový sektor začal vyvíjať pozitívnym smerom. V roku 2007 vytvoril priaznivý vývoj domácej ekonomiky priestor na pozitívny trend v rámci finančného sektora ako celku. V bankovom sektore bol dominantný pokračujúci rast úverov klientom. Banky financovali predovšetkým sektor domácností a podnikov. V oblasti investícií do cenných papierov došlo k medziročnému poklesu, čo bolo dôsledkom predovšetkým poklesu štátnych dlhopisov. Aj v tomto roku boli vklady klientov pre banky dôležitým zdrojom. Čistý zisk dosiahol 17,40 mld. Sk, pričom najväčším podielom k tomu prispeli úrokové príjmy, ktoré rástli najmä vo veľkých bankách (keďže banky využili svoju pozíciu na trhu a zvyšovali úrokové príjmy prostredníctvom vyššieho objemu úverov). V roku 2007 pokračoval trend znižovania hodnoty ukazovateľa kapitálovej primeranosti vlastných zdrojov. Viaceré banky čerpali podriadený dlh alebo zisk vytvorený z predchádzajúcich rokov. Pri predpoklade pokračujúceho rastu úverov v roku 2008 bude vo vybraných bankách potrebné zvyšovať objem kapitálu.

Typy bánk na SR - V tejto časti boli prezentované informácie za tuzemské banky a pobočky zahraničných bánk. K dispozícii je zoznam vykazujúcich inštitúcií, zdrojové štatistické údaje v agregovanej podobe, štatistické prehľady a časové rady, metodické informácie pre vykazujúce subjekty a právny rámec ECB a NBS pre zber týchto údajov. Na stretnutí sme vymenovali banky, ktoré podľa nás učiteľov sú najdôležitejšie, stručne sme ich charakterizovali, vymenili sme si naše skúsenosti s danými bankami. Dohodli sme sa, že na hodinách FIG si rozdelíme banky medzi žiakmi, aby ich spracovali a odprezentovali pred ostatnými spolužiakmi (projekt).

Účet v banke, využitie bežného účtu - Bankový účet je finančný účet v banke, ktorý zaznamenáva finančné operácie medzi klientom a bankou. Sleduje finančnú situáciu účtu, pričom môže byť kladná s kreditným zostatkom, alebo záporná s debetným zostatkom a teda dlhom voči banke. So žiakmi sme si najprv na hodinách vysvetľovali, čo je to účet v banke a načo slúži. Žiaci diskutovali o tom, ako môžu oni využiť účet v banke, aké sumy môžu vkladať, kedy si ich môžu vyberať. Taktiež riešili aj možnosti zhodnocovania financií. Na hodinách matematiky na prvom stupni sme využívali aj aktivity ako hra na banku. Žiaci si vytvorili priehradku a určili si role. Jeden zo žiakov bol pracovník v banke a druhý bol študent, ktorý si prišiel otvoriť účet. Využívali sme pomôcku – peniaze. Žiak požiadal o

vytvorenie študentského účtu. Pracovník banky mu prečítal podmienky. Následne žiak vložil sumu peňazí na účet. Starší žiaci riešili problematiku bežného účtu a študentského účtu. Ktoré banky majú aké podmienky a čo ponúkajú. Ak chceme dodržať základné pravidlo komparačnej metódy porovnávať porovnateľné, hľadali sme a aj našli v ponukách bánk pôsobiacich na slovenskom bankovom trhu študentské účty. Do porovnania nie sú zaradené produkty bánk, určené mladým ľuďom, ktorí nie sú študenti denného štúdia strednej alebo vysokej školy. Dodržíme aj pravidlo nestranej objektivity a porovnávané produkty nebudeme komentovať. Žiaci si prečítali ponuky bánk a diskutovali o tom, ktorá banka podľa nich ponúka výhodnejšie účty. Či by si na nich dokázali usporiť peniaze, ktoré dostávajú na rodinných oslavách a podobne.

Hotovostný platobný styk, Bezhotovostný platobný styk – So žiakmi sa na vyučovacích hodinách preberala aj téma Hotovostný platobný styk, Bezhotovostný platobný styk. Najprv sme museli žiakov uviesť do tejto problematiky a vysvetliť pojmy. Hotovostný platobný styk - platby v hotovosti bankovkami alebo mincami, vyžaduje si zvýšenú bezpečnosť, nakoľko je tu možné riziko falšovania a pozmeňovania bankoviek, riziko podvodu alebo krádeže. Bezhotovostný platobný styk - peniaze sa pri ňom nepoužívajú v hotovosti, ale vo forme depozitných peňazí. Ide o pohyb depozitných peňazí na bankových účtoch účastníkov platby. Žiaci vytvárali vlastné projekty v ktorých navrhovali svoje banky. Následne si vyskúšali vkladanie peňazí na účet. Spomedzi bankoviek označili jednu skrytým znakom ako falošnú bankovku. Úlohou "pracovníka" vymyslenej banky bolo nájsť túto bankovku. Následne si žiaci vyskúšali, ako by mohli previesť peniaze na účet niekoho iného bez toho, aby museli manipulovať s peniazmi. Po aktivitách si žiaci porovnali, ktorá možnosť je lepšia a bezpečnejšia. Na hodinách sa často využívali aktivity na interaktívnej tabuli, prezentácie, či únikové hry, ktoré boli vytvorené tak, aby žiaci riešili úlohy s kúpou či predajom. Taktiež sa často na prvom stupni zaraďovalo hranie rolí, kde si žiaci vytvorili obchod. Mali pripravený terminál na platbu kartou a papierové peniaze. Kupujúci mal vždy možnosť rozhodnúť sa, či bude platiť kartou alebo peniazmi. Tak ako u starších žiakov sa označila bankovka ako falošná. A tak pri platbe museli žiaci nájsť označenú bankovku a následne zväžiť, či je jednoduché alebo naopak ťažké takúto bankovku spoznať. Na záver viedli žiaci rozhovor o tom, kde všade sa dá platiť kartou a naopak, na ktorých miestach sa dá len hotovosťou.

Elektronické bankovníctvo - Elektronické bankovníctvo, alebo e-banking, je v súčasnosti pomerne intenzívne používaný. Pod elektronickým bankovníctvom chápeme formu elektronickej komunikácie medzi klientom a bankou. Pracovník banky a klient neprichádzajú vôbec do osobného kontaktu. Komunikácia s bankou prebieha iba prostredníctvom technických prostriedkov, ktoré sú dostupné pre verejnosť. Elektronické bankovníctvo sa tiež sústreďuje na dodávateľské cesty, ktoré umožňujú realizáciu bankových služieb a operácií a taktiež aj na prostriedky alebo zariadenia, ktoré sú potrebné na prístup klienta k ponúkaným službám a operáciám - telefóny, faxy, osobné počítače, samoobslužné terminály a pod. V súčasnosti e-banking predstavuje najmodernejší spôsob komunikácie s bankou. Klient sa už nemusí kontaktovať s bankou len osobne návštevou kamennej pobočky, ale môže sa s ňou spájať aj cez ďalšie, moderné komunikačné kanály. Elektronické bankovníctvo zásadne mení prístup zákazníkov k využívaniu bankových produktov. Pre klienta aj pre banky poskytuje nesmierne množstvo príležitostí. Jeho obsah, stav a vývoj závisí od dopytu, právnych predpisov a technologického pokroku. Medzi hlavné trendy elektronického bankovníctva,

ktoré je možné pozorovať, patrí rastúci nárok klientov na kvalitu služieb a to nielen v bankovom sektore, ale aj v obchodnom svete ako celku. Elektronické bankovníctvo má potenciál pre skvalitnenie bankových služieb, pokiaľ klientom ponúka správne služby na správnom mieste, pretože služby musia byť cielené. Ďalším efektom elektronických služieb je aj značné zníženie finančných nákladov klientov pri realizácii jednotlivých bankových operácií. Homebanking je najstaršou službou ponúkajúcou aktívne prvky elektronického bankovníctva. Predstavuje prepojenie počítačového systému klienta s informačným systémom príslušnej banky po stanovených dátových linkách s nepretržitou prístupnosťou. Vyžaduje si špeciálne nainštalovaný program a počítač s modemom, alebo internetovým pripojením. Pri Homebankingu je treba príslušnú bankovú aplikáciu najskôr nainštalovať na počítači a potom následne uskutočniť prepojenie do elektronického systému banky. Je nutné zdôrazniť, že jednotlivé systémy Homebankingu ponúkajú rôznych rozsah a druhy služieb a produktov. Každý systém Homebankingu by mal zaisťovať špičkovú bezpečnosť prenosu dát prostredníctvom rôznych šifrovacích algoritmov. Umožňuje prácu buď v offline alebo online režime. V off-line režime nie je klient pripojený na bankový systém, môže si všetky svoje operácie pripraviť a až potom sa pripojiť. V on-line režime má klient možnosť od prihlásenia do systému zadávať príkazy a systém na ne hneď reaguje. Internet banking Internetbanking je vlastne istá obdoba homebankingu, ale na vyššej úrovni. Pri jeho použití odpadá potreba špeciálneho softvéru, stačí obyčajný internetový prehliadač (Internet Explorer alebo Netscape Navigator). Návšteve banky sa však klient nevyhne, pretože aj o túto službu musí banku požiadať a tá mu poskytne identifikačný kód. Po otvorení webovej stránky príslušnej banky stačí, ak si klient vyberie voľbu internet banking a po identifikovaní sa môže vykonávať rôzne operácie so svojím účtom. V rámci mailovej bankovej služby sa poskytujú klientele promptné informácie o operáciách na účte v elektronickej podobe. Klient môže získať prehľad obrátov na účte, resp. e-mailový výpis, t.j. elektronický opis štandardného výpisu s periodicitou zadanou pri papierovej forme. Komunikácia klienta s bankou na báze technológie SIM Toolkit si vyžaduje nahranie potrebnej bankovej aplikácie na kartu mobilného telefónu. Táto aplikácia sa následne objavuje v menu telefónneho prístroja. SIM Toolkit zabezpečuje 21 šifrovanie SMS správ. Po spustení aplikácie a zadaní všetkých požadovaných údajov v menu GSM bankovníctva, vytvorí aplikácia zašifrovanú správu, ktorú dokáže rozšifrovať len špeciálny softvér v banke. Následne je táto zašifrovaná správa automaticky odoslaná na určené telefónne číslo do banky. Tu je transakcia prenesená do systému a banka odošle automaticky SMS správu o prijatí ku spracovaniu. Služba WAP spočíva v komunikácii po Internete pomocou protokolu WAP - Wireless Application Protocol. Ide o kombináciu telefónneho a internetového bankovníctva. Niektoré typy mobilných telefónov s čipovou kartou podporujúce službu WAP dovoľujú majiteľom prístup na WAPové stránky banky, čo sú vlastne webové stránky špeciálne upravené pre malé displeje mobilných telefónov. Táto metóda však nie je v súčasnosti moc využívaná, pretože WAP banking je v porovnaní s inými možnosťami elektronického bankovníctva pomalší a nákladnejší.

Internetbanking - je obdoba homebankingu, ale na vyššej úrovni. Pre banky sa internetové bankovníctvo stalo najdynamickejším elektronickým distribučným kanálom. Internetbanking je aplikácia, ktorá v podstate umožňuje priame prepojenie počítača klienta s elektronickým systémom banky. Pri tomto spôsobe elektronického bankovníctva nie je

potrebné nainštalovať žiadnu špeciálu bankovú aplikáciu. Postačí bežný internetový prehliadač. Internetbanking umožňuje zadávanie príkazov k úhrade a k inkasu, zobraziť históriu pohybov na účte a zostatky na ňom. Tiež je možné získať informácie o kurzoch mien, úrokových sadzbách a pod. Vo vyspelých krajinách ponúkajú banky prostredníctvom Internetbankingu aj pôžičky a hypotekárne úvery, obchodovanie na burze, poistenie a mnohé ďalšie služby. Internetbanking umožňuje obsluhovať účty pohodlne a bezpečne cez internet. Prístup do Internetbankingu má klient 24 hodín denne, 7 dní v týždni, po celý rok a z ľubovoľného počítača.

Peniaze v banke - Témou tohto stretnutia bolo zaoberanie sa peniazmi v banke. Vyučujúca uviedla vyučovacie metódy a formy, ktoré zaradila do vyučovacieho procesu. Priblížila problémy, s ktorými sa stretla na hodine finančnej gramotnosti.. Riziká používania papierových peňazí a dôležitosť bezhotovostného styku si žiaci osvojili hravou formou. Metódou hrania rolí sa vžili do práce bankára a uvedomili si jeho dôležitosť. Deti sa prvýkrát stretli s bankovými kartami. Členovia klubu navrhujú zorganizovať exkurziu do banky a pozvať na školskú besedu zamestnanca banky- bankára, prípadne finančného poradcu. Venovali sme sa využitím rôznych metód a foriem práce na vyučovaní: problémové úlohy, situačná metóda, práca v skupinách, didaktické hry (herné plány, tajničky). Rozumieť peniazom sa deti učia v škole už roky, no ukazuje sa, že to nie je efektívne. Finančná gramotnosť je už dlhodobo u našich žiakov podľa medzinárodných testovaní podpriemerná. Pritom ide o dôležitú každodennú súčasť nášho života, bez ktorej sa v dospelosti nezaobídeme, nech si vyberieme akékoľvek povolanie. Vďaka peniazom dokážeme uspokojiť mnoho našich potrieb a sú predpokladom, aby sme viedli spokojný život. Kto rozumie peniazom, býva v živote úspešný, lebo dokáže robiť správne rozhodnutia. Pri vytváraní plánov do budúcnosti prichádzame na to, že niektoré tovary alebo služby je pomerne ťažké získať, pretože ich cena je veľmi vysoká. Ak si chceme v budúcnosti kúpiť dom, museli by sme veľa rokov šetriť, ale my predsa chceme mať svoje bývanie ešte predtým, ako budeme starí. Podobne je to napríklad s autom. Ak auto potrebujeme už dnes, nemôžeme čakať, kým si naň nasporíme, pretože to môže trvať pekných pár rokov. Naopak, v prípade, že hospodárime úsporne a v našich rukách sa hromadia peniaze, ktoré nevyužijeme okamžite, chceme, aby boli pod ochranou, aby sme ich mohli využiť v budúcnosti. V týchto a podobných situáciách nám môže pomôcť banka s jej službami. Banka je miesto, kde je možné požiadať o radu alebo pomoc v prípade, ak naše príjmy nie sú v súlade s našimi plánmi. Treba však túto pomoc dostatočne zvážiť, pretože za každú službu sa musí platiť.

Druhy vkladov – Cieľom stretnutia bolo zameranie sa na metodiku, formy práce a hodnotenia žiakov. Sprostredkovali sme žiakom vedomosti a zručnosti z oblasti finančného plánovania, druhy vkladov. Členovia klubu spoločne hľadali medzipredmetové súvislosti s vybranými metódami a organizačnými formami z pohľadu potrieb žiaka, materiálno technických podmienok vyučovania v uvedených predmetoch a v diskusii hľadali nové možnosti a prostriedky ako efektívne rozvíjať jednotlivé zložky matematickej gramotnosti. Venovali sa inovatívnym metódam, ktoré by výraznou mierou prispeli k rozvoju matematickej gramotnosti žiakov v jednotlivých triedach. Matematický klub sa zaoberal problematikou vkladov v banke. Vo vyučovacom procese boli použité rôzne metódy a formy práce: IKT, projektová a heuristická metóda, metóda hrania rolí a didaktické hry. Použité metódy viedli žiakov k zoradeniu osobných finančných cieľov. Väčšina žiakov nemá potrebné poznatky o

účtoch, vkladoch a sporení. Je žiaduce, aby sa žiaci prakticky zoznámili so základnými finančnými operáciami v banke. Preto je potrebné rozvíjať túto zručnosť prostredníctvom vhodných, životu žiakov blízkych tém. Hlavne exkurziou, návštevou banky, kde im bude názorne vysvetlené fungovanie bankového systému. Na zasadnutí klubu členovia zhrnuli tému Druhy vkladov . Diskutovali o možnostiach ako žiakov vtiahnuť do problematiky a efektívne ich pripraviť na neustále meniace sa ekonomické prostredie. Porovnávali vedomosti žiakov v jednotlivých skupinách. Vymenili si skúsenosti a návrhy alternatívnych riešení jednotlivých hodín.

Platobná karta, druhy platobných kariet - Začiatkom 70. rokov 20. storočia hľadali banky cesty, ako znížiť hotovostný platobný styk a tým znížiť náklady s ním súvisiace. Ďalším dôvodom snahy rozšíriť bezhotovostný platobný styk vychádzal zo „zraniteľnosti“ peňazí. Hotovosť môže byť ľahko zneužitá krádežou, či stratou a tak je riskantné nosiť pri sebe väčší obnos peňazí. Práve tieto dôvody viedli ľudstvo k vynálezu platobných kariet, ktorých využívanie viedlo k zvýšeniu rentability a ktoré so sebou prinášajú celý rad výhod medzi ktoré nesporne patrí rýchlosť, pohodlnosť a hlavne bezpečnosť platenia za tovar a služby. V súčasnej dobe predstavujú platobné karty v celosvetovom merítku jeden z najčastejšie používaných platobných prostriedkov, ktorý vytlačil aj veľmi často používaný šek. V poslednej dobe dochádza k ich dynamickému rozvoju vo všetkých členských štátoch Európskej únie. Používanie bankových platobných kariet na Slovensku zaznamenáva stále rastúci trend. V súčasnosti je na Slovensku v obehu viac ako tri a pol milióna bankových platobných kariet. Keď sa povie platobná karta, každému z nás sa vybaví plast, s ktorým ide vyberať hotovosť z bankomatu alebo platiť v obchode. Málokto ale pozná podrobnosti o tom, čo všetko sa za kúskom umelej hmoty, ktorá sa stala neoddeliteľnou súčasťou každodenného života, skrýva. Platobné karty majú rôzne využitie. Čoraz viac sa využívajú na platbu nie len u nás ale aj v zahraničí. Na trhu existuje mnoho druhov kariet, ktoré ponúkajú bankové aj nebankové spoločnosti pri rôznych podmienkach a s rôznymi službami prípadne bonusmi. Vydavatelia kariet neustále hľadajú cesty a možnosti zlepšenia tohto bezhotovostného platobného prostriedku v snahe zvýšiť záujem klientov. Základné pojmy: Platobná karta - banková platobná karta je platobný prostriedok, ktorým sa vykonávajú bezhotovostné a hotovostné platobné operácie prostredníctvom technických zariadení na ťarchu alebo v prospech účtu zriadeného bankou alebo pobočkou zahraničnej banky, ku ktorému bola banková platobná karta vydaná. Držiteľ platobnej karty - je fyzická osoba, ktorej bola vydaná karta na základe uzatvorenej zmluvy. Držiteľom môže byť vlastník účtu, alebo spolu disponujúci. Vlastník účtu - je osoba na meno ktorej účet znie. Jej osobné údaje a podpisový vzor sú uložené na podpisovom vzore, v spoločnosti ktorá kartu vydala. Spolu disponujúci - je osoba ktorá má oprávnenie disponovať s účtom len na základe splnomocnenia od vlastníka účtu. Ich mená a podpisové vzory sú taktiež uložené v peňažnom ústave či spoločnosti, ktorá kartu vydala. PIN kód - je osobné identifikačné číslo, pridelené bankou majiteľovi účtu. Služi na používanie kariet v elektronických snímačoch a vykonávanie operácie prostredníctvom bankomatu. Pre bezpečnosť karty je dôležité ho uchovať v tajnosti. Druhy platobných kariet Platobné karty môžeme členiť podľa rôznych hľadísk: Podľa územného hľadiska na: Domáce - sú karty použiteľné na výber v bankomatoch a platby v obchodoch domácej krajiny, tzn. krajiny ktorá tieto karty vydala, Medzinárodné - tieto karty sa používajú na výbery v bankomatoch a platby v obchodoch doma ako aj v zahraničí. Podľa príslušnosti k určitému

združení, ktoré ponúka svoje platobné karty, sa rozlišujú medzinárodné karty na: MasterCard, VISA, American Express, Diners Club International, Japan Credit Bureau.

Bezpečnosť pri používaní platobných kariet - Na zabezpečenie ochrany platobných kariet využívajú emitenti ochranné prvky, ktoré môžeme rozdeliť do dvoch skupín: 1. Technologické zabezpečenie - Prvá skupina ochranných prvkov spočíva napríklad v umiestnení hologramu či kinegramov v ploche platobnej karty, správne umiestnenie magnetického prúžku, použitie špeciálnych podkladových materiálov, alebo využitie prvkov viditeľných len pri použití ultrafialového žiarenia. Do prvej skupiny ochranných prvkov patrí aj presné dodržiavanie normovaných rozmerov platobných kariet. Bonitným klientom vydávajú banky tzv. embosované platobné karty. Tieto platobné karty majú ochranné prvky pretlačené priamo na nosiči. Embosované znaky sú v platobných kartách vytvárané pôsobením tepelného zdroja, ktorý má tvar požadovaného symbolu. 2. Elektronické zabezpečenie- najrozšírenejšie sú platobné karty s magnetickým prúžkom. Ich výhodou je jednoduchosť a nízke náklady no naopak nevýhodou sú nízka kapacita magnetického prúžku a nedostatočné zabezpečenie proti zneužitiu. Elektronické informácie, ktoré obsahuje platobná karta na magnetickom prúžku, môžu byť tiež poškodené alebo úplne zničené pôsobením vonkajšieho magnetického poľa. Neúmyselná manipulácia s bankovými platobnými kartami môže údaje na magnetickom prúžku bankovej platobnej karty poškodiť, a tým znemožniť jej úspešné použitie. Platobné karty s elektronickými údajmi zaznamenané v magnetickom prúžku sú relatívne ľahko zneužiteľné. Riziko nedovoleného kopírovania údajov z magnetického prúžku je tiež vysoké. Čipové bankové platobné karty sú podstatne dokonalejšie ako bankové platobné karty s magnetickým prúžkom. Náklady na ich výrobu sú vysoké. Tieto karty obsahujú mikroelektronický prvok s možnosťami mnohostranného kódovania rôznych informácií. Podľa súčasného názoru odborníkov je bezpečnosť čipových kariet pomerne vysoká. Otázka relatívnej bezpečnosti vo vzdialenejšej budúcnosti týchto kariet ostáva zatiaľ nezodpovedaná. Zneužívanie platobných kariet - Vďaka veľkému rozšíreniu platobných kariet, pri ktorých je potrebné zadávať PIN, je na Slovensku zneužívanie platobných kariet pomerne zriedkavé. Zneužívanie platobných kariet je realizované rôznymi formami a postupmi, ktoré závisia od technickej zručnosti a možnosťami delikventov.

Úver – výhody a nevýhody - Hlavnou úlohou komerčných bánk je nákup a predaj peňazí, čo môžeme chápať ako prijímanie vkladov od klientov a takto naakumulovaný kapitál poskytovať klientom prostredníctvom retailových produktov. Medzi retailové produkty zaradujeme rôzne formy pôžičiek a úverov, ktoré tvoria hlavný zdroj zisku retailovej banky. Banka si ďalej zaobstaráva peniaze na poskytovanie úverov napr. tým, že nakupuje rôzne druhy vkladov (nákupných vkladov na požiadanie, termínovaných vkladov, depozitných certifikátov a nákupov vkladov a pôžičiek od iných bánk). Z makroekonomického hľadiska je úver návratným prerozdelením trvale alebo dočasne uvoľnených peňažných prostriedkov. Z mikroekonomického hľadiska úver predstavuje záväzok dlžníka zaplatiť v určitom čase v budúcnosti v určitom mieste pevnú sumu peňazí veriteľovi. Vzťahy medzi bankou a veriteľom upravujú právne normy a to Zákon o bankách č.62/1996 Z.z., Obchodný zákon č. 513/199 Z.z., Občiansky zákonník č.47/1992 Z.z. a pravidlá stanovené NBS. Banky sú finančné inštitúcie, ktoré používajú nami zverenú voľnú peňažnú prostriedky k poskytovaniu úverov. Bankovým úverom sú tieto peniaze prerozdeľované a zároveň novo vytvárané, tým

pádov vznikajú nové depozitá. S týmto pojmom sú spojené funkcie bankového úveru makroekonomické, t.j. funkcie emisné, rozdeľovacie či distribučné, kreačné a funkcie mikroekonomické. Makroekonomické funkcie - Emisná či peňažná funkcia úveru znamená, že prostredníctvom bankového úveru sú peniaze vydávané do obehu a z obehu sťahované. V tomto procese bankový úver môže usmerňovať množstvo peňazí i prúdy a zdroje tvorby peňažných fondov. Meniaca sa potreba peňažných fondov je regulovaná tým, že úver pôsobí buď ako dodatkový peňažný fond pri zvyšovaní potreby peňazí a zároveň pri poklese tejto potreby sa peniaze zase vracajú vo forme splátky úveru, sú sťahované z obehu. Distribučná funkcia je spojená s emisnou funkciou, pretože úver nielen uvádza peniaze do obehu, ale súčasne prerozdeľuje voľné peňažné fondy. Tieto voľné peňažné fondy sa sústreďujú v bankách a peňažných inštitúciách ako disponibilné úverové zdroje. Organická súvislosť a spätosť distribučnej a emisnej funkcie vyplýva z toho, že znovurozdelenie voľných peňažných fondov za účelom zrýchlenia hospodárskeho kolobehu je po prvé tvorbou iných peňažných fondov a po druhé emisiou hotovostných i bezhotovostných peňazí. Kreačná funkcia. Z tejto funkcie plynie, že z jednej jednotky primárneho depozita sa prostredníctvom bankového úveru tvoria ďalšie jednotky depozít, ktoré opäť môžu byť rozdelené, použité ako úver buď v danej alebo inej banke. Tým sa z primárnych depozít vytvorí násobok depozitných peňazí. Mikroekonomické funkcie - Z hľadiska príjemcu úveru, dlžníka, alebo z hľadiska mikroekonomického je úver jeho peňažný príjem či dôchodok tvoriaci jeho disponibilný peňažný fond, hovoríme o dôchodkovej funkcii úveru, ktorá je len druhou stránkou funkcie emisnej a distribučnej. Spôsobu splácania na jednorazové a postupné splácanie V bankovom sektore sa stretávame s veľkým množstvom rozličných typov úverov, ale za najčastejšie členenie považujeme kritérium času, podľa ktorého rozlišujeme úvery na krátkodobé a strednodobé a dlhodobé. Každá banka má svoje výhody a nevýhody a preto je potrebné pri výbere banky zvážiť všetky plusy a mínusy vybraného úveru, aby ste boli spokojný hlavne vy ako konzument úveru a nie banka, ktorá na Vás chce zarobiť.

Sporenie a investovanie - Sporenie je ukladanie peňazí. V pravom zmysle pod pojmom sporenie rozumieme pravidelné ukladanie rovnakej sumy (prípadne valorizovanej o infláciu) počas určitej doby¹². Sporenie môžeme taktiež vnímať ako pravidelné odkladanie určitej časti príjmu za účelom dosiahnutia stanoveného cieľa. Pojem sporenie sa v praxi používa voľne, často aj pri produktoch, ktoré sú investíciami. Účel sporenia záleží od konkrétnej situácie, v ktorej sa jednotliviec nachádza. Môže ísť o: - vytvorenie rezervy na neočakávané situácie, - nasporenie konkrétnej sumy potrebnej na kúpu určitého produktu/služby (sporenie na nové auto, dovolenku, dôchodok...), - budovanie statusu solventnosti vo finančných inštitúciách, - zachovanie kúpnej sily peňazí, - dosiahnutie synergických efektov (napr. lacný úver), - vytvorenie portfólia na investovanie. Možnosti sporenia: - v hotovosti (peniaze sú uložené v domácnosti v ponožke, pod vankúšom...), - sporiace produkty v bankách, - stavebné sporenie, - životné poistenie, - starobné dôchodkové sporenie, - doplnkové dôchodkové sporenie, - podielové fondy. Ak by sme chceli presne zadefinovať možnosti sporenia, zostali by nám iba možnosti: držať peniaze v hotovosti, využívať sporiace produkty v bankách a stavebné sporenie. Všetky ostatné možnosti, napriek tomu, že spadajú pod definíciu sporenia, sú v pravom zmysle slova už investíciami (napr.: aj napriek tomu, že starobné dôchodkové sporenie sa nazýva sporením, je to v skutočnosti investovanie). Kľúčovým predpokladom sporenia je to, že jednotliviec dokáže uprednostniť uspokojenie

svojej potreby v budúcnosti, na úkor uspokojenia potreby v súčasnosti, t. j. peniaze neminie hneď, ale predpokladá, že si za ne kúpi produkt/službu až o nejaký čas. Vzhľadom na tento časový nesúlad je nevyhnutné (a to bez ohľadu na účel sporenia), aby bola kúpna sila peňazí v čase (minimálne) zachovaná. V praxi to znamená, že reálny výnos by mal byť vyšší, ako je miera inflácie¹³ za dané obdobie. Okrem nominálneho zhodnotenia je potrebné analyzovať jednotlivé možnosti sporenia aj podľa ďalších dôležitých kritérií: - riziko, - poplatky, - daň, - synergické efekty. INVESTOVANIE - znamená využitie finančných prostriedkov na kúpu podkladových aktív s cieľom ich neskoršieho predaja za vyššiu cenu. Cieľom investovania je zhodnotenie finančných prostriedkov. Pri procese investovania (na rozdiel od sporenia) peniaze menia svoju formu. Peniaze (hotovostné alebo nehotovostné) sa využívajú na kúpu aktív (podľa typu investície to môžu byť rôzne cenné papiere, ako napr. dlhopisy, akcie atď.) V čase sa hodnota aktív mení, a tak investor svoje peniaze buď zhodnotí, alebo v horšom prípade vymení (predá) podkladové aktíva za menej peňazí, ako ich kúpil. Každú investíciu je potrebné zhodnotiť minimálne podľa tzv. investičného trojuholníka, t. j. podľa miery rizika, výnosu a likvidity. Investovať je možné najmä prostredníctvom správcovských spoločností, komerčných poisťovní, burzy alebo realitného trhu (trhu nehnuteľností). Investovať je možné do: – cenných papierov, – podielových fondov (podielových listov), – investičného životného poistenia, – doplnkového dôchodkového sporenia, – komodít, – nehnuteľností, – umeleckých zbierok, starožitností atď.

Záver:

Zhrnutia a odporúčania pre činnosť pedagogických zamestnancov

Na záver členovia klubu zhrnuli problematiku. Vymenili si skúsenosti a návrhy alternatívnych riešení jednotlivých hodín. Členovia klubu na základe vlastných skúseností odporúčajú:

- v oblasti materiálno – technického zabezpečenia modernizovať kabinety
- pre lepšiu názornosť využívať IKT vo vyučovacom procese
- venovať zvýšenú pozornosť inovatívnym formám a metódam
- venovať sa problematike finančnej gramotnosti a tým efektívne pripraviť žiakov na neustále sa meniace ekonomické prostredie
- používať hry na motiváciu a spestrenie hodín
- rozvíjať matematické myslenie v praktických úlohách s financiami
- používať vzdelávacie stránky na ktoré ZŠ má zakúpenú licenciu
- vytvárať a písať E-testy aj v rámci vyučovacích hodín

11. Vypracoval (meno, priezvisko)	PaedDr. Katarína Szabóová
12. Dátum	24.02.2022
13. Podpis	
14. Schválil (meno, priezvisko)	PaedDr. Anna Kijaček Rošková
15. Dátum	25.02.2022
16. Podpis	